

SINT ANNA KERKJE STENE

Lange Nalle 3/2

Volgens de schrijver Robrecht de Beaucourt de Noordvelde in zijn boek "Beschrijving der Gemeente Steene" (1908) liet Karel de Grote in 780 te Steene, dat toen aan zee lag, een burcht, een "Steen", bouwen ter bescherming van de bevolking tegen de regelmatige invallen van de Noormannen. Deze zou gesitueerd zijn op de plaats van de huidige pastorie. Terzelfder tijd werd er een kapel gebouwd.

Robrecht de Fries die in 1071 een aantal kerken liet bouwen zou ook te Steene een kerk hebben gebouwd.

De huidige kerk dagtekent uit verscheidene tijdperken. Het oudste gedeelte, de noordbeuk, dateert van rond 1253. De middenbeuk werd bijgebouwd als dank omdat Steene gespaard bleef tijdens de reusachtige overstroming van 1334. Een derde beuk werd bijgebouwd, bij de wederopbouw, na het beleg van Oostende, in 1625.

-- 91 - 29 --

GROETEN UIT STENE

Het torentje dat een weinig zuidwaarts overhelt werd gebouwd in 1651 en hersteld in 1748.

Het portaal met doksaal werd verwezenlijkt in 1846.

In 1970 verdwenen de graven voor de kerk om plaats te maken voor parking.

Hoofdpatrones is St. Anna ter Drieën (Anna : grootmoeder - Maria : moeder - Jesus : kind).

Bijpatronen zijn de H. Willibrordus (de missionaris die deze streken gekerstend heeft) en de H. Apollonia (die wordt aanbeden tegen tandpijn).

KOOR

Links : een glasin-loodraam met de H. Anna, gezeten naast haar dochter en haar onderrichtend. Rechts : de foltering van de H. Apollonia. Die ramen werden geschilderd door Jules Dobbelaere uit Brugge en in 1904 geplaatst.

Boven het altaar is een symbolenrijke bovenbouw aangebracht : Gods' alziend oog te midden van een wolkenkring met gevleugelde engelkopjes en stralenkrans. Eronder, in een soort schild vind je de tekst : "SOLI DEO HONOR ET GLORIA " (wat betekent : Aan God alleen lof en eer) een tekst van St. Paulus : I AD TIM. IC. V17 (is gelijk aan : Eerste brief aan Timoteus, eerste hoofdstuk, vers 17).

Links eronder de symbolen van het Nieuwe Testament (Evangelië boek met 7 vergulde sloten - Kelk met 2 kannetjes - druiven en korenaren (H. Mis).)

Rechts onder de symbolen van het Oude Testament (De twee stenen tafelen van Mozes en het offer van Melchisedech verzinnebeeld door 5 bruine broden).

Aan weerskanten van het tabernakel zijn goudkleurige muurversieringen aangebracht.

Aan de rechterkant : symbolen van het offer (H. Mis) : kelk - twee kaarsen - water- en wijnkannetje - evangeliëboek.

Aan de linkerkant : symbolen van de aanbidding (het Lof) : stoel - wierookvat met schelp - beurs om de corporale (doekje om onder de monstrans open te plooiën) weg te bergen.

In de Middeleeuwen noemde men de kerkmuurversieringen "le bible du pauvre" (de bijbel van de eenvoudige mensen).

HOOFDALTAAR

Vooraan op de kistvormige uitbouw onder het altaar bevindt zich een medaillon dat de H. Anna voorstelt. Boven het tafelblad het tabernakel waarvan de deuropervlakte versierd is met een voorstelling van het Lam Gods. Boven het tabernakel de sacramentstoren versierd met een uit de kelk oprijzende hostie. Het bewegende binnendeel bevat drie vakken, elk verschillend versierd. De zes houten kandelaars (1,16 m.) hebben een driehoekige voet waarvan iedere zijde een eigen verwijzing draagt : Jezus Christus - Maria - Anna. De huidige altaarsteen werd te water aangevoerd door een schipper uit Brugge in 1626 "nadat de kercke ghezuyvert en ghereynicht was" om op 9 aug. 1626 ingewijd te worden.

ALTAAR VOOR DE DAGELIJKSE EREDIENST

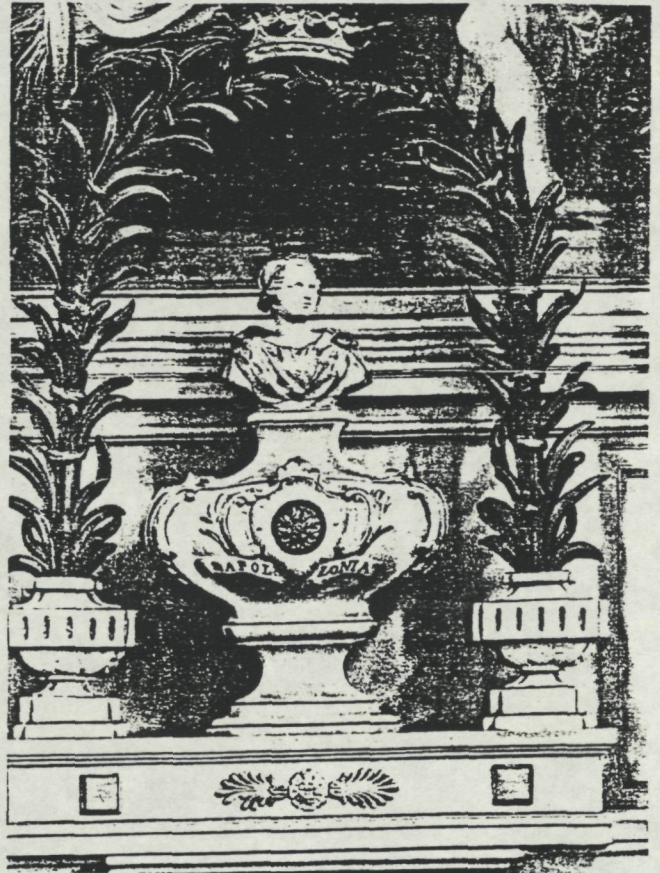
Voor de tafel staat een deel van de vroegere communiebank uit een zijbeuk. Vooraan centraal is het in hout gesneden offer van Melchisedech uitgebeeld.

Buste van de H. Apollonia :

De barokke buste rust op een pseudoreliekhouder, geflankeerd door twee vierkante urnen waaruit telkens een groene olijftak schiet, die samen een kroon ophouden, de kroon van het martelaarschap. Dit stuk werd destijds meegedragen in de processie.

DOKSAAL EN ORGEL

In 1846 werd het doksaal gebouwd. Het orgel is een geschenk van een lid van de familie Declerck-Mergelynck, kasteelheer te Bekegem (ca. 1846). Voor het doksaal troont een prachtige St. Anna-ter-Drieën.

Buste van de H. Apollonia

O.L. VROUW MET HET KIND JEZUS

Tussen de noorder- en middenbeuk wordt dit beeld tentoongesteld in een beklede nis achter glas. Bovenop een gestyleerde leeuwepoot troont Christus. Hij wordt geflankeerd door twee engelen die ooit een tekstband hebben gedragen. Boven de glazen deur een vrijmetselaarsvoorstelling van de drie gragen : leerling (links, brengt werktuigen aan), compagnon (twee centrale figuren die met een boomzaag werken) en de meester (rechts met hoed met pluimen en de zweef).

Het beeld zelf : fijn uitgewerkte zilveren kroontjes sieren het hoofd van beide figuren. De beide kroontjes zijn verschillend. Maria draagt een koperen scepter. Het beeld is van hout, de zichtbare delen zijn bepleisterd en geschilderd. De armen scharnieren.

PREDIKSTOEL

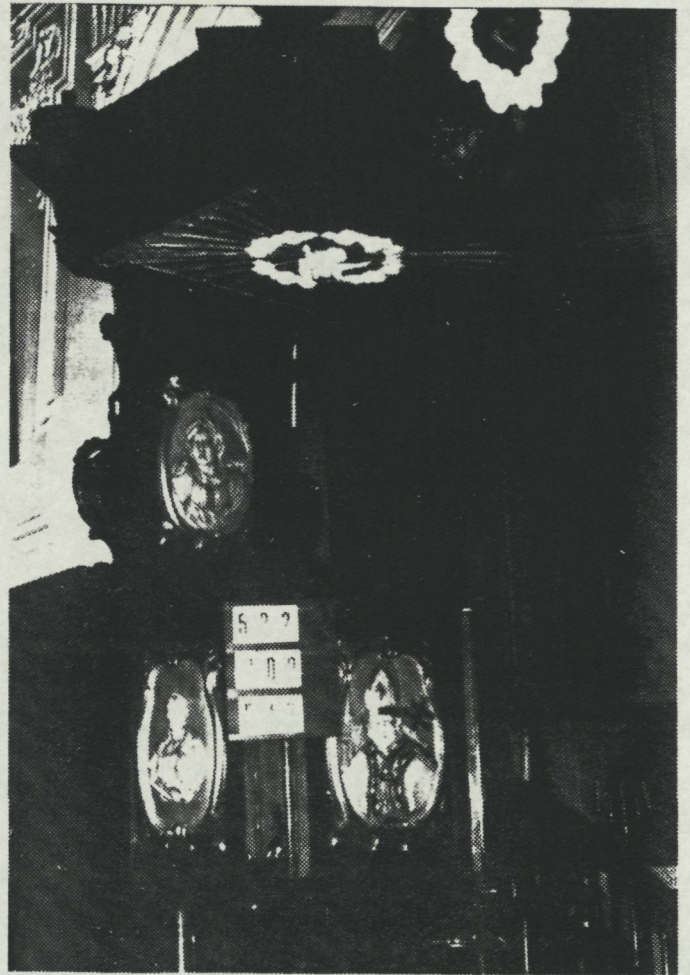
Het klankbord is versierd met vier ronde urnen en een verkleind model van Gods' oog in driehoek, stralenbundel en wolkencirkel (zie ook hoofdaltaar). Op de rug prijkt de H. Anna ; op het zijpaneel komt O.L. Vrouw (of de H. Apollonie) voor, terwijl de voorzijde van de kuip ingenomen wordt door de H. Willibrordus. De trap telt zeven treden.

O. L. VROUWALTAAR

Dit is het altaar in de linker-(noord)-beuk. Bovenaan is er een kruis met stralenbundel. Eronder een beeld van St. Anna-ter-drieën De H. Anna draagt O.L.Vrouw, deze laatste draagt Jezus. De retabel stelt de H. Anna die Maria onderwijst voor ; naast hen leest de zittende echtgenoot en vader Joachim, een boek. Vanuit de hemel zendt de H. Geest zijn verlichtende bijstand. Onder het altaar : Het Lam Gods.

ST. WILLIBRORDUSALTAAR

Dit is het altaar in de rechterbeuk. Centraal bovenaan komt op het medaillon het jaartal 1636 voor. Eronder het beeld van de H. Willibrordus. Het schilderij (1,72 m. h - 1,34 m. b) het Kerstgebeuren voorstellend, is van E. Lacroix (1787-1788) van wie er ook werken hangen in de O.L. Vrouw-ter-Duinen kerk. Op de plaats van het tabernakel is er een votiefstuk (1,11 m.h.) ter ere van de H. Apollonia neergezet.

Predikstoel

SCHILDERIJEN

"DE LEERLINGEN VAN EMMAUS" (Koor links)

Schilderij op doek (0,91 m. h./0,97 m. b.)

"PIETA" (Koor rechts)

Schilderij op hout (0,72 m. h./1,02 m. b.)

Vooraan onderaan rechts liggen de doornenkroon, een schaar en een tang. Centraal achter O.L.Vrouw is een driehoekige structuur (vergelijk met "de kruisafneming" (waarschijnlijk van dezelfde schilder.

"KRUISDOOD VAN CHRISTUS" (Linkerbeuk links)

Schilderij op hout (1,45 m. h./1,04 m. b.)

"KRUISAFNEMING" of "BEGRAFENIS VAN CHRISTUS"

(Linkerbeuk rechts)

(1,09 m. h./0,74 m. b.) Centraal op de achtergrond opnieuw een driehoekige structuur. De man links houdt in zijn rechterhand de doornen kroon. Op de voorgrond links onderaan liggen twee nagels, staat een breedgerande kom met spons en is een speerpunt zichtbaar.

"MARIA MET HAAR OUDERS ANNA EN JOACHIM"

(Linkerbeuk boven het O.L.Vrouw altaar)

"KERSTMIS"

(Rechterbeuk boven het altaar van de H. Apollonia).

"DE VLUCHT NAAR EGYPTTE" (Rechterbeuk rechts)

Dit schilderij werd nog niet zolang geleden geschonken door Juffr. Paula Van Caelenbergh. Deze erfde het van haar oom E.H. Jozef Van Caelenbergh, pastoor te Landegem. Deze had het op zijn beurt geërfd van zijn oom die hulpbisschop van Mechelen was.

Een andere oom van haar was kunstbeeldhouwer en heeft het kader van dit schilderij gebeeldhouwd. Bovenaan in dit kader beitelde hij de spreuk "AMOR VIVIT" (de liefde heeft overwonnen), wat de kenspreuk was van deze hulpbisschop van Mechelen.

KOORGESTOELTE

Het koorgestoelte is versierd met de afbeelding van de vier evangelisten : Mattheus met een engel - Markus met een leeuw
Lukas met een os en Johannes met een arend.

Pastoor J. Gesquiere geeft daar volgende betekenis aan :
Mattheus begint zijn evangelie met de boodschap van de engel ; daarom staat er een engel bij hem.

Markus begint zijn evangelie met het verhaal van Johannes in de woestijn ; en daarom een leeuw - het dier van de woestijn - bij hem.

Lukas begint zijn evangelie met het offermaal van priester Zacharias ; en daarom een offerdier - een os - bij hem.
Tenslotte Johannes die zijn evangelie begint met hoge beschouwingen over God en Christus ; daar de vogel van de grote hoogte - de arend - bij hem.

PAXBORD

(Bord om offerandezegen te geven) 0,12 m. h./0,10 m b.)
In 1631-32 gekocht bij zilversmid Jan Huysman te Brugge.

ALTAARENGELEN

Toen de altaarengelen, als schatten op zolder teruggevonden, werden terug geplaatst, schreef pastoor J. Gesquiere er volgend gedichtje over :

Eertijds knield'een engelenpaar
gebogen aan ons hoofdaltaar
tot vreugde aller Stenenaren
die trots en fier op 't kerkje waren.

Een mooie morgen was verschenen
en beiden waren zij verdwenen
zonder geruchte, zonder smerte,
maar voor Stene een steek in 't herte.

Zij gingen verre : een hemelreize
naar da'k peize ;
zij gingen naast Sint Anna knielen
een veel gestorven Steense zielen.

Zij vertelden van ons kerkje ;
van menig mooi voltrokken werkje ;
en dat 't ervan gekomen was :
g'heel Stene zat nu onder glas.

Alles goed, proficiat,
voor dit, voor dat, voor alles wat !
Maar de mensen, zei Sint Anne,
zonder engelen zijn in panne.

Keer terug naar 't schone Stene,
laat die mensen niet allene ;
beter dan al dat Steense glas
komt gij daar van pas.

En weer knielt nu een engelenpaar
gebogen aan ons hoofdaltaar.
Stene heeft een engelenwaarde...
In Stene de hemel op aarde

DOOPVONT

Wit-marmeren beeldhouwwerk vertrekkend van een achthoekige voet en uitmondend op een cirkelvormige kuip, 1,07 m. hoog. Versierd koperen deksel, 0,32 m. hoog. De doopvont is van L. Devriese "marbrier".

BIECHTSTOELEN

De biechtstoel in de zuiderbeuk (rechts) is versierd met een afbeelding van de apostel Petrus, en deze in de noorderbeuk (links) met de afbeelding van de apostel Paulus. Petrus met de sleutels en Paulus met de zwaarden.

BRANDVENSTERS

De twee brandvensters aan het hoofdaltaar (H. Anna en H. Apollonia) dateren van 1904.

De zes vensters in de zijbeuken dateren van 1932 en tonen ons de afbeelding van zes heiligen :

In de rechterbeuk (van voor naar achter) :

H. Hart van Jezus - H. Jozef - H. Eligius.

In de linkerbeuk (van voor naar achter) :

De Moeder Gods - H. Barbara - H. Livinus.

OBERAMMERGAUKRUIS

Tegen de oostgevel hangt een indrukwekkend kruisbeeld waarvan de Christusfiguur (1,90 meter hoog) uit één blok linden hout is gekapt. Een zadeldak met houten voorhang beschermt het tegen de weersinvloeden.

GRAFMONUMENT JOSEPH GEZELLE

Joseph Gezelle was de broer van Guido Gezelle.

Hij werd geboren te Brugge op 12.2.1840.

Op 20.9.1898 werd hij pastoor te Stene,

waar hij overleed op 18.6.1903.

NOORDELIJKE ZIJGEVEL

De zes nissen verwijzen naar de 12 apostelen. In de vroegere zuidelijke zijgevel van het gebouw, zaten er ook zes. De schuine helling met leien gedekt aan de voet van de ramen en de nissen herinnert aan de strobekking van het dak. Tegen de gevel zijn nog de begraafplaatsen van de zusters van de H. Jozef en de Zwarte Zusters, vroeger ook van de Dominikanen.

Samenstelling : Marcel Braet - Gidsenkring Lange Nelle

Bibliografie : Stene Sint Annakerk (1978)

Stene - fotoboek

Min. van Nat. Opvoeding en Cultuur (1967)